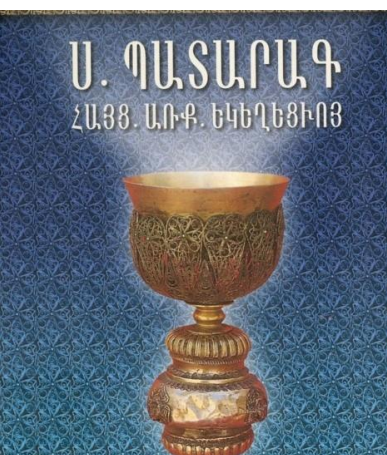

ՆԱՄԱԿ ՍԻՐՈՅՆ ԼՈՍԱՆՁԻ ԵՒ ԱՏԵՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կարիքը չկայ սիրոյ մասին նոր հետազոտութիւններ կատարելու, որովհետեւ մենք նոյնիքն Քրիստոսը ունինք, որպէս սիրոյ վարդապետ, որ ըսաւ. «Զիրար սիրեցէ՛ք եւ եթէ զիրար սիրէք, պատուիրաններս կը գործադրէք», որովհետեւ սէրը պատուիրանին գլուխն է եւ ան, որ կ'ուզէ զԱստուած պաշտել, միւս բոլոր պատուիրաններէն առաջ պէտք է սէր ունենայ. «Ձեր զիրար սիրելով է, որ ես ձեզ սիրեցի»: Որովհետեւ Ինք սէր է, Յովհաննէս զԱստուած սէր կը կոչէ եւ ան, որ [Աստուած] սիրոյն մէջ կը մնայ, ան Աստուծոյ մէջ կը բնակի եւ Աստուած իր մէջ, որովհետեւ ան Աստուծոյ սիրոյ հրամանը գործադրեց: Սէրը Հին Կտակարանի մէջ եւս քարոզուած էր, բայց Նոր Կտակարանի մէջ Քրիստոս կը հրամայէ բարեկամները, բայց նաեւ թշնամիները սիրել եւ իր բարեկամին սիրոյն կեանք գոհել: Ան կեանքը գոհեց իր թշնամիներուն եւ բարեկամներուն համար, որպէսզի մեր մէջ սիրոյ պատուիրանը ամրացնէ ո՛չ միայն իսուբով, այլեւ գործով: Ուրեմն, մենք եւս ամբողջ սրտով զԱստուած սիրենք եւ Անոր պատուիրանները երկիւղածութեամբ պահենք, որովհետեւ զԱստուած սիրել կը նշանակէ իր պատուիրանները սրտանց գործադրել, իսկ պատուիրանները գործադրել կը նշանակէ նշմարտապէս զիրար սիրել եւ ան, որ նշմարտապէս կը սիրէ իր եղբայրը, անիկա կը գործադրէ իր պատուիրանները:

Յովհան Մանդակունի

ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

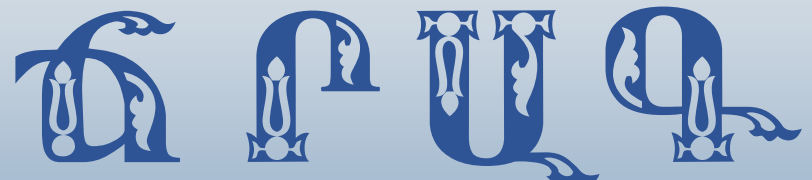

ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԽՈՐՀՈՐԴԻՆ ՀԱՎՏԱՏՈՒՄ 2.- Պատրաստութիւն ընծաներուն

Վարագոյրը զոցուելէն ետք, երբ դպիրները յառուր պատշաճի մեղեդին կ'երգեն, աւագ սարկաւազը նախ սկիզբէն եւ ապա ընծաները՝ նշխարն ու զինին Ս. Սեղան կը բերէ: Պատարագիչ քահանան կը կարդայ Ս. Նարեկացիէն երկու աղօթք, ապա նշխարիւր երկիւղածութեամբ կ'օրհնէ եւ զայն մաղզմային (Սկիզբին վրայ դրուած փոքր ափսեմ) վրայ դնելով կ'ըսէ. -

«Ասիկա յիշատակն է մեր Տիրոջ Յիսուսի Քրիստոսի, որ անձեռագործ աթոռի վրայ կը բազմի, բայց մարդկութեան սիրոյն յանձն առաւ խաչի մահը: Յալիտեան օրհնաբանեցէք, զովաբանեցէք եւ փառաւորեցէք Ձայն:

Ապա զինին կը լեցնէ սկիզբին մէջ...
...Շարունակելի

ՔՈՒ ԽՕՍԲԻ ԽՄ ՈՅԲԵՐՈՒՄ ԵՐԱԳ Է ՈՒ ԽՄ ԸԱԽԻՂՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (ՍՂ.119.105)

ԺԷ. ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 17 ՄԱՐՏ 2024 ԹԻԻ 11

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԱԵԱՆՆՉԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ
Ես. 66.1-24: Կդ. 2.8-3.17: Ստ. 22.34-23.39

ՅԻՍՈՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱԷՏԱՐԱՆԸ ԸՍՏ ՄԱՏԹՔՈՍԻ 22.24-23.39

Երբ փարիսեցիները լսեցին, թէ Յիսուս Սաղուկեցիները պապանձեցուց, իրարու քով եկան: Անոնցմէ մէկը, օրէնագէտ մը, Յիսուսը փորձելու համար հարցուց. «Վարդապետ, Օրէնքին մէջ, ո՞րն է մեծագոյն պատուիրանը»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Սիրէ՛քու Տէր Աստուածդ ամբողջ սիրտովդ, ամբողջ հոգիովդ եւ ամբողջ միտքովդ: Ասիկա է մեծագոյն եւ առաջին պատուիրանը: Երկրորդը ասոր նման է. Սիրէ՛ ընկերդ քու անձիդ պէս: Այս երկու պատուիրաններէն կախեալ են ամբողջ Օրէնքը եւ մարգարէութիւնը»:

Երբ Փարիսեցիները հաւաքուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց. «Ի՞նչ կը խորհիք Քրիստոսի՞ խոստացուած Փրկիչին մասին: Որո՞նք որդին է ան»: Անոնք պատասխանեցին. «Դաւիթի»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բայց ինչպէ՞ս Դաւիթ Ս. Հոգիով ներշնչուած՝ զայն Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ. «Տէրը իմ Տիրոջս ըսաւ. աջ կողմս նստէ, մինչեւ թշնամիներդ ոտքերդ տակ դնեմ՝ որպէս պատուանդան»: «Արդ, եթէ Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ, ինչպէ՞ս անոր որդին կ'ըլլայ»: Ոչ որ կրցաւ պատասխան տալ Յիսուսի եւ այդ օրուրնէ սկսեալ, ռեւէ մէկը չէր համարձակեր իրեն հարցում ուղղել:

Ապա Յիսուս ժողովուրդին եւ իր աշակերտներուն ըսաւ. «Մովսէսի աթոռը նստան օրէնքի ուսուցիչներն ու փարիսեցիները: Իրենց ըսածներուն հնազանդեցէ՛ք եւ կատարեցէ՛ք զանոնք, սակայն մի՛ ընէք ինչ, որ իրենք կ'ընեն, որովհետեւ անոնք կը սորվեցնեն, բայց չեն կատարել: Անոնք ծանր եւ դժուարակիր բեռներ կը դնեն մարդոց ուտերուն, մինչ իրենք նոյն բեռները կրելու նուազագոյն ճիգն իսկ չեն ընէր: Ինչ, որ կ'ընեն մարդոց երեսելու համար կ'ընեն: Իրենց գրականակները կը լայնցնեն եւ իրենց հագուստներուն ծոպերը կ'երկնցնեն: Ընթրիքներու ընթացքին պատուոյ տեղերը գրաւել կը սիրեն եւ ժողովարաններու մէջ՝ առաջին աթոռները: Կը սիրեն հրապարակներու վրայ մարդոցմէ բարեւներ ընդունիլ եւ «Վարդապետ», այսինքն «Ուսուցիչ» կոչուիլ: Բայց դուք, ռեւէ մէկը «վարդապետ» մի՛ կոչէք, որովհետեւ դուք բոլորդ եղբայրներ էք եւ մէկ ուսուցիչ ունիք: Երկրի վրայ, ռեւէ մէկը «հայր» մի՛ կոչէք, որովհետեւ դուք մէկ Հայր ունիք, որ երկինքի մէջ է: «Առաջնորդ» մի՛ կոչուիք, որովհետեւ ձեր միակ առաջնորդը Քրիստոս է: Ձեր մէջէն մեծը թող ձեր սպասաւորը ըլլայ: Ով, որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խոնարհի եւ ով, որ իր անձը խոնարհեցնէ՝ պիտի բարձրանայ:

ՍՈՒՐԲԵՐ ԵՒ ՏՕՆԵՐ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻԶ

Հայ եկեղեցին Գրիգոր Լուսավորիչը սուրբ դասած է, իսկ Ընդհանրական եկեղեցին գայն դասած է մեծ սուրբերու շարքին: Ան կոչուած է «Հայոց Մկրտիչ», «Երկրորդ Լուսավորիչ Հայոց» (Թադէոս եւ Բարթողիմէոս առաքեալներէն ետք): Գրիգոր Լուսավորիչ Հայոց առաջին եպիսկոպոսապետն է 302 թուականէն ի վեր, եւ նկատուած է համաֆրիստոնէական սուրբ, որուն տօնը կը տօնուի: Ս. Գրիգոր Պարթեւական տունէն էր: Երբ իր հայրը՝ Անակ Պարթեւ, սպաննեց Հայոց Խոսրով թագաւորը, իշխաններու վրէժխնդրութենէն փրկելու համար դայեակները մանուկը Կեսարիա փախցուցին: Հոն շուտով մկրտեցին զինք Գրիգորիոս անունով: Նոյն ֆաղափն մէջ ան ուսանեցաւ ու բարձրագոյն կրթութիւնը ստացաւ: Չափահաս դառնալէ ետք ամուսնացաւ կեսարացի Դաւիթի աղջկան՝ Մարիամի հետ: Երկու զաւակներ (Վրթանէս ու Արիստակէս ապագայ հայոց կաթողիկոսներ՝ Արիստակէս Ա. Պարթեւ եւ Վրթանէս Ա. Պարթեւ) ունենալէ ետք, անոնք իրարմէ կը բաժնուին: Գրիգորը կը մտնէ արքունի ծառայութիւն, իսկ Մարիամը կը տեսնուի գաւակին հետ կը ֆաշուի կուսանոց, աւագ որդին խնամատարին յանձնելով: Երբ Գրիգորը կը լսէ իր հօր կատարածը, Խոսրով արքայի զաւակին՝ Տրդատ արքայի մօտ ծառայութեան կը մտնէ, առանց ըսելու, թէ ո՞վ է ինք: 276-ին, երբ պարսիկներու Վուսթի թագաւորը կը գրաւէ Հայաստանը, Գրիգոր Պարթեւը՝ Տրդատ Գ. Մեծին հետ կ'երթայ հռոմէական կայսրութիւն: 287-ին տիրանալով իր հօր գահին՝ Տրդատ Գ. Մեծը, իր յաղթանակին առիթով, եկեղեցաց գաւառի Երիզաւանին մօտ՝ Անահիտի մեհեանին մէջ գոհութեան տօնախմբութիւն կը կազմակերպէ: Հայոց թագաւորը, քրիստոնէայ պալատականներուն, որոնց շարքին նաեւ Գրիգոր, կը հրամայէ մասնակցիլ պաշտամունքին եւ երկրպագել Անահիտ աստուածուհիի բազմին: Գրիգոր կը մերժէ առաջարկը: Տրդատ Մեծի հրամանով գայն կը նետեն մահապարտներուն բանտը՝ Խոր Վիրապ, որ թունաւոր օճերով լեցուն էր, եւ ուրկէ ոչ ոք կըրցած էր ազատիլ:

Անոր հրամանով Գրիգոր Պարթեւի բանտարկութեան վերջին տարին՝ 301 թուականին, Սուրբ Հռիփսիմեանց եւ Գայիանեան 37 կոյսերը նահատակուեցան Վաղարշապատ ֆաղափ մօտերը: Ս. Հռիփսիմեանց կոյսերու նահատակութենէն ետք Տրդատ արքան կը պատժուի: Դիւահար թագաւորը վայրի խոզի նման կը դառնայ եւ եղեգնուտերու մէջ կը մտնէ: Պատիժէն զերծ մնացած իր ֆոյրը՝ Խոսրովի-դուխտը տեսիլք մը կը տեսնէ, որ կը կրկնուի հինգ անգամ, ըստ որուն միայն Գրիգորը կրնար բուժել դիւահար թագաւորը: Խոսրովի-դուխտի խնամակալ՝ Օտա Ամատունին, Գրիգորը հանդիսաւոր շուքով Խոր Վիրապէն Վաղարշապատ կը բերէ: Ապա, արքային աղաչանքը տեսնելով, Աստուծմէ ստացած իր գորութեամբ կը բժշկէ Տրդատ Մեծը եւ բոլոր դիւահար պալատականները: Տեսիլքին մէջ Սուրբ Գրիգորին կը յայտնուի կոյսերուն վկայարաններուն վայրը: Դարձի եկած արքան հրաման կու տայ, որ բոլոր քրիստոնէաներուն դէմ հալածանքը դադարի եւ ժողովուրդը ազատուի պաշտէ Քրիստոսի սուրբ հաւատքը: Եւ այսպիսով, Տրդատ Գ. Մեծը 301 թուականին աշխարհի մէջ առաջին անգամ ըլլալով, քրիստոնէութիւնը Հայաստանի պետական կրօն կը հռչակէ: 302 թուականի սկիզբը, 16 նախարարներու ընկերակցութեամբ եւ թագաւորական հրովարտակով, Գրիգորը Կեսարիա կը մեկնի, ուր Հայոց հայրապետ կը ձեռնադրուի:

6 Յունուար, 303-ին առաւօտեան Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտութեան տօնին օրը, Արածանի գետի ալունքին մօտ, Նպատ լեռան ստորոտին, Գրիգոր կը մկրտէ Տրդատ Գ. Մեծը ու ամբողջ արքունի աւագանին: Նոյն տեղը, եօթը օրերու ընթացքին ան կը մկրտէ, նաեւ արքունի գորբն ու ժողովուրդը:

303-ին սկիզբը, արքան ու հայրապետը մայրաքաղաք՝ Վաղարշապատ կը վերադառնան եւ Գրիգոր Լուսավորիչ՝ իր տեսիլքին համաձայն, արքունի գահին մօտ Միածնի իջած վայրին վրան հեթանոսական մեհեանին տեղը կը կառուցէ Էջմիածնի (էջ Միածնին) Տաճարը, ուր կը հաստատուի Հայոց Առաքելական Աթոռը, իսկ Էջմիածնի Տաճարը կը դառնայ հայոց առաջին եկեղեցին:

Հ Ո Գ Ե Ի Ո Ր Պ Ա Տ Գ Ա Ս

ՏԻՐՈՋ ՀՆԱԶԱՆԴԻԼԸ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲԱՆ Է

Անոնք ուղկանը ձգեցին, եւ երբ ուզեցին ետ քաշել՝ ձուկերու շատութենէն չէին կրնար (Յե. 21.6): Յիսուս հրամայեց աշակերտներուն ուղկանը նաւակին աջ կողմը ձգել եւ անոնք անմիջապէս հնազանդեցան: Հետաքրքրական է աշակերտներուն հնազանդութիւնը, մանաւանդ, որ անոնք չէին զիտեր, թէ Յիսուսն էր իրենց հետ խօսողը: Իրենց հնազանդութեան արդիւնքը եղաւ այն, որ ուղկանը այնքան ձուկ լեցուեցաւ, որ չկրցան գայն նաւակին մէջ քաշել: Ասով, Քրիստոս ստրվեցուց իր աշակերտներուն, թէ իր խօսքին հնազանդիլը՝ կ'առաջնորդէ յաջողութեան:

ՄԵՐ ՍՈՐՎԵԼԻՔ Հ Ո Գ Ե Ի Ո Ր Պ Ա Ս Ը

Ուել մարդ, որ կը հնազանդի Քրիստոսի խօսքերուն՝ յաղթական դուրս պիտի գայ: Տիրոջ հնազանդիլը մեզ պիտի առաջնորդէ առատ արդիւնք ձեռք ձգելու: Տերը զիտէ, թէ մեր կեանքի նաւակին, ո՞ր կողմը պահուրտած ձուկեր, այսինքն՝ օրհնութիւններ կան: Կը բաւէ, որ հնազանդիլք իրեն, եւ ահա մեր կեանքի նաւակը այդ օրհնութիւններով պիտի լեցուի:

ՊԱՇԵՅՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Պահեցողութիւնը զէնք մըն է, որով կը կռուինք մեղքի ալիքներուն դէմ եւ կը ճամբորդենք դէպի երկինք:

Յովհան Ոսկեբերան

ԵԹԷ ԿԱՍ ԵՐԲ Կ՛ՈՒԶԵՍ...

ԵՐԲ ԿՈՒԶԵՍ ԳԻՏՆԱԿ, ԹԷ ԻՆՏՊԵՐՍ ՊԻՏԻ ՅԱՅՏՆՈՒԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԱՐԳԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Կարդա՛ր ՍԱՂՄՈՍ 9

Ամբողջ սիրտովս գոհուլթիւն պիտի մատուցանեմ քեզի, Տէ՛ր, եւ քու բոլոր սքանչելի գործերդ պիտի թուեմ: Քեզմով պիտի ուրախանամ ու ցնծամ, եւ ներբողեմ քու անուշդ, ո՛վ Բարձեալ:

Թշնամիներս նահանջի ճամբան բռնեցին, քու դիմացդ տապալեցան ու կորուստի մատնուեցան, որովհետեւ դուն, Ո՛վ արդար Դատաւոր, քու գահիդ բազմած՝ իմ դատս եւ իրաւունքս պաշտպանեցիր: Հեթանոսները յանդիմանեցիր, ամբարիշտները կորուստի մատնեցիր եւ անոնց անուշը յաւէտ ջնջեցիր: Թշնամի ընդմիջտ խորտակուեցաւ, անոնց քաղաքները հիմնահատակ կործանեցիր, եւ անոնց յիշատակն անգամ կորսուեցաւ:

Բայց Տէ՛րԸ կայ ու կը մնայ յաւիտեան:

Ան իր աթոռը նստաւ եւ պատրաստ է դատաստանի:

Արդարութեամբ պիտի դատէ աշխարհը ուղիղ դատաստան պիտի ընէ ժողովուրդներուն: Տէ՛րԸ ինք ապաւէն պիտի ըլլայ անիրաւուածին, ապաստան պիտի ըլլայ նեղութեան ժամանակներուն: Անոնք, որ քեզ կը ճանչնան, ո՛վ Տէ՛ր, քեզի պիտի վստահին, որովհետեւ դուն չէ՛ս լքեր անոնք, որոնք քեզի՛ պիտի կը դիմէն: Ներբող երգեցէք Տիրոջը, որ Սիրոն կը բնակի, բոլոր ազգերուն մէջ պատմեցէ՛ք անոր գործերը, որովհետեւ ան՝ որ բոլոր ոճիրներուն համար հաշիւ կը պահանջէ՝ յիշեց տառապողները, չմոռցաւ անոնց աղաղակը:

ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼ ՍԱՂՄՈՍԱԳԻՐԸՆ